

WO1 GOUDSMOKKEL DOOR MIJNHEER DE WITTE

Een verhaal van bij ons uit de jaren 1914-1918

Goudsmokkel door Mijnheer De Witte

*Uit de Franse tekst van A. Vochelle
naverteld door Br. Leopold*

In Terneuzen, 30 km ten noorden van Gent, hadden de meeste Europese landen voor de eerste wereldoorlog een vice-consulaat. Duitsland niet. Maar zodra de bezetting van België een voldongen feit was, werd de oprichting ervan in het neutrale Holland een noodzakelijkheid. Bevoorrading van het leger, controle van het leger, controle over het verkeer, strijd tegen spionage en vijandelijke propaganda, zovele motieven om een consulaat te vestigen.

De benoeming van Mathieu Blankers tot « Keizerlijke vice-consul van Duitsland » wekte evenwel heel wat verbazing. Was hij niet met een Belgische gehuwd, van wie de anti-Duitse gezindheid voor de oorlog geen geheim was? Wat nog meer verwondering wekte was de aanstelling van Jan Reniers tot secretaris, aanbevolen door een intieme vriend ten huize, M. Cantfort, maar eveneens geheim lid van het Gentse spionagenet. Het toppunt van ondoordachtzaamheid was evenwel de aanwerving door Blankers zelf van de Hollander De Witte als chauffeur, een gewiekst smokkelaar, net als zijn patroon. In dienst van het Duitse consulaat kreeg De Witte het uniform van de mobiele colonne uit het 4de Duitse leger. Bevoorrechte positie en ideale camouflage om zijn functie van bode in de Gentse spionagedienst te vervullen. Hij zou er dankbaar gebruik van maken! Geen enkel bewijs geeft ons het recht te vermoeden dat Blankers zich bewust was dat twee Belgische spionnen in zijn eigen bureau hun zending vervulden. Feit is dat hij zijn functie van consul hand in hand met de Duitse militaire overheid, plichtsgetrouw vervulde.

De Witte werd belast met het vervoer van de Consul en van de talrijke Duitse officieren. Nooit werd de wagen aan de grensposten doorzocht. Een paar maal tot stand gedwongen door een nieuwe wachtpost was het magische woord « Duits Consulaat » en de uniform voldoende om ongehinderd door te rijden. Zelfs na verloop van jaren rees geen enkele verdenking bij de grensposten. Indien bij oud-gedienden, reserve-officieren, of Duitse soldaten met « flair », achterdocht werd opgewekt... dan was er de militaire tucht van het Duitse leger om aan ondergeschikten te verbieden zich in te laten met de gang van zaken in hogere militaire kringen. Deze situatie werd zowel door Blankers, door Reniers als door De Witte uitgebuit, elk in zijn voordeel.

Zo heeft De Witte gedurende 3 jaar het Belgisch spionagenet rijkelijk voorzien van hoogstbelangrijke inlichtingen over de versterkingsgordel aan de grenzen. Aldus het getuigenis van het Belgisch en Engels Hoofdkwartier.

Het overbrengen van deze documenten en plans was een gevaarlijke job, want zijn patroon zat immers altijd in de wagen en ... de mogelijkheid van een grondige controle was toch niet uitgesloten.

Hoe De Witte het klaarspeelde? De geheimen zaten verborgen in de holle velg van een wiel, speciaal daarvoor getrukeerd. Dan maar zonder autopech zijn heer en meester door de grens aan Zelzate naar Gent voeren, tot aan het oud stammineetje « In het Sluisken » aan de noordelijke inrij van de stad. Daar nam de Consul onveranderlijk de tram. Waarom? God weet het, De Witte niet. Met de regelmaat van zijn dienst bracht de chauffeur de wagen naar een dichtbij gelegen garage, « zijn garage », waar het wiel verwisseld werd met een identiek getrukeerd wisselstuk ... vakkundig werk!

Na verloop van maanden werd de auto in de letterlijke zin van het woord zijn gewicht in goud waard. Of vindt U het een onbenulligheid in enkele maanden tijd meer dan 50 miljoen goudfranken in een bezet land te smokkelen? Hoe de inhoud van de holle velgen van papier in goud veranderde had zijn oorzaak in de spoorwegstaking.

Vele spoorwegarbeiders weigerden dienst voor de Duitsers. Het spoorwegverkeer ontredde was de oorlogsverrichtingen verlammen. Voor elke weigeraar diende een Duitser ingezet, een frontsoldaat minder! Maar, geen werk geen loon. De werkonwilligen moesten toch leven. Leven en eten is niet zo eenvoudig wanneer alles bezet, bewaakt en gerantsoeneerd is.

Het Belgisch Gouvernement stemde 50 miljoen voor onderhoud. Engeland, Frankrijk en Amerika brachten hun deel bij. Maar hoe dit goud overbrengen? Dat heeft De Witte gedaan van uit Terneuzen, onder de veilige bescherming van ... consul Blankers!

In Duitse middens werd men bewust dat de werkweigeraars niet verhongerden. Hoe toch kon het Belgisch Gouvernement die buitenlandse steun binnensmokkelen?

Het regende nieuwe bevelen: getal grenswachters verdubbelen, dag en nacht patrouilleren, iedereen aan den lijve onderzoeken tot op het vel ... terwijl de auto van de Duitse Consul aan de Stuiver met groot vertoon en claxongetoeter doorheen de hoogopstaande slagbomen paradeerde. Het magische woord « Duitse Consul » klonk vreesaanjagend in de nacht, een lichtflits gleed over de identiteitskaart en over het gezicht van de twee inzittenden, een eresaluut en zie ... twee miljoen en meer rolden het bezette land binnen, terwijl gefouilleerde boeren aan de rand van de weg terug hun hemd in de broek foefelden.

De opperste leiding van de goudsmokkel lag bij de Amerikaanse vice-consul Van Hee, een Belg door Blankers zelf bij de Duitse hogere kringen geïntroduceerd. Hij stond aan het hoofd van « het Amerikaans Comité voor Hulp aan Vluchtelingen ». Op zijn paspoort stond vermeld: « Vervoermiddel: auto van het Duitse vice-consulaat te Terneuzen ».

Bij elke aangename terugkeer uit Gent hield de wagen stil aan het « Hôtel des Voyageurs » van Terneuzen. Ruyters, de verantwoordelijke voor de « Nationale Bankunie », bracht zijn vertrouwensman bij Van Hee, een kwijtschrift werd ondertekend, de miljoenen goudfranken nageteld, van de koffer in de velg geborgen op een geschikte plaats en dan maar wachten op transportbevel van ... Consul Blankers. In Gent werd de hulp voor werkweigeraars onder de betrokken agentschappen verdeeld.

De bezetters werden steeds achterdochtiger. Het geheim van die goudsmokkel moest achterhaald worden ! De controle aan de grensposten werd ondraaglijk tot uiteindelijk alle verkeer verboden werd, behalve met vrijgeleide van Consul Blankers. Ook hij wekte wantrouwen in de Economische Commissie, maar zijn hoge relaties zetten de domper op alle vermoedens.

Zijn connecties op topniveau waren zo invloedrijk dat de Stuiver opdracht kreeg de barrelen op een bepaald uur open te houden om geen vertraging te veroorzaken aan de wagen aan Matthieu de vice-consul van Duitsland.

Was er dan groot bezoek op komst ? En of ! Op een juli-morgen in 1917 komt een « Gentse Madam » uit de hogere burgerij de grenspost binnengestapt. « Weet ge 't nieuws al ? U krijgt vanmiddag hoge gasten op bezoek. De Keizer en Hindenburg in hoogst eigen persoon ! Ze zullen in het Posthotel dineren met de officieren en overnachten in een wagon-lit in de statie van Merelbeke ! »

Stilte ... alsof men een explosie verwachtte. De onderofficier van dienst vroeg naar de herkomst van dat bericht. Neen, dat gaf de « Gentse Madam » niet prijs, maar toch kwam eruit, dat haar knecht een vriend was van De Witte uit Terneuzen. De onder-officier was snugger genoeg om te beseffen dat zo'n bericht ook door de Engelsen geweten was, aangezien het reeds in Gentse kringen op de tong reed. Het bezoek werd door hem afgeraden. Gelukkig maar ! Even over middernacht lag het station van Merelbeke plat gebombardeerd.

De naam « De Witte uit Terneuzen » kreeg bij de opsporingsdienst een andere klank en kleur. Dat zou de verdachte zelf ervaren toen hij even na de feiten in Merelbeke een Duits officier van Terneuzen naar Brussel moest vervoeren. Deze nam plaats naast hem en vroeg confidentieel aan zijn Duits chauffeur - het uniform liet dit toch veronderstellen - of hij de « Fahrer » van de consul niet kende ?

De Witte voorvoelde het onheil dat hem boven het hoofd hing. « Nein, niemals gesehen ! » - « Kan U niet te weten komen wanneer dit verdacht individu nog eens Gent aandoet ? Sobald er den Fusz auf Belgischen Boden setzt, ist seine letzte Uhr geschlagen ! »

In de Wetstraat moest de officier afgezet worden. Daar ook moest De Witte op hem wachten. Maar aan de Kruidtuinlaan, 10 min. gaans van de Wetstraat, stelde de chauffeur « zu seinem grossen Bedauern » vast dat de wagen niet meer trok. De helling was vrij groot, dat zag

Mijnheer de Officier toch ook ... Of het niet beter was even een garage binnen te rijden, « ein paar Stunden und ich bin so zurück » - Selbstverständlich! »

Dit was het woord van de bevrijding. Selbstverständlich! - De wagen had nog nooit zo goed getrokken, want in minder dan twee uur tijd was De Witte over de grens in veiligheid! Zolang de oorlog duurde heeft hij geen voet meer op Belgische bodem gezet.

Dit werd vergemakkelijkt door het feit dat in hetzelfde jaar 1917 consul Blankers door het Hollands Gouvernement der Provincie Zeeland uit het land werd gezet voor grootscheepse veesmokkel.

Mevrouw Blankers en Reniers namen verder de functie waar in het Duits Consulaat, tot groot voordeel van de belangen aan hen toevertrouwd.

Na de oorlog vonden we Matthieu Blankers op zijn goed in Prinsenhage, Reniers als secretaris in het Belgisch Consulaat en De Witte in Terneuzen vereremerkt door officieren van de Engelse en Belgische Staf.